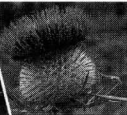

Podzimní hvězdná obloha

seriál

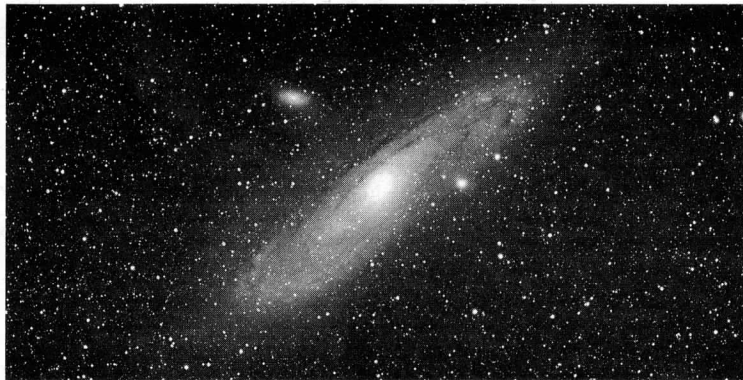
**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Podzim obvykle bývá obdobím, které svými častými mlhami a oblačností pozorovatelům noční hvězdné oblohy příliš nepřeje. Když se však vyjasní, můžeme na nebi sledovat spoustu zajímavých vesmírných objektů. Zvláště letos, kdy se nám postupně představí všechny okem viditelné planety.

Po celé období uvidíme na večerní obloze načervenalý Mars. V říjnu ještě večer za soumraku spatříme nízko nad jihozápadním obzorem planetu Saturn. Tu pak na stejném místě oblohy vystřídá mnohem jasnější Venuše.

Největší i nejmenší planetu Sluneční soustavy tentokrát

POHLED NA NEBE. Spirální galaxie M31 v Andromedě. Snímek: M. Jedlička

uvidíme ráno za svítání. Nejprve bude na přelomu září a října přibližně dva týdny pozorovatelný maličký Merkur, od druhé poloviny října začne svou jasností na obloze dominovat gigantický Jupiter. Obě planety nalezneme nad východním (Jupitera v listopadu až nad jihovýchodním) obzo-

rem. Z objektů vzdáleného vesmíru sleduje většina pozorovatelů asi nejvíc hvězdokupy a mlhoviny.

Na podzim tak jejich dalekohledy zamíří například na kulové hvězdokupy M13 v souhvězdí Herkula a M15 v Pegasu anebo známé otevřené hvězdokupy Mel 25 Hyády a

M45 Plejády. Obě lze snadno nalézt i bez dalekohledu v souhvězdí Býka. Z mlhovin můžeme nyní pozorovat třeba M27 Činku v souhvězdí Lištičky nebo M57 Prstencovou v Lyře. Jde o tzv. planetární mlhoviny, uvnitř kterých se nachází těleso, jež astronomové nazývají bílý trpaslík.

Jednou z největších podzimních astronomických atrakcí bývá každoročně pohled na spirální galaxii M31 v souhvězdí Andromedy. Proč? Tato galaxie je totiž tím nejvzdálenějším vesmírným objektem, který lze na pozemské obloze pozorovat jen prostým okem bez použití dalekohledu! Od Země je vzdálená přibližně 2,5 milionu světelných let. K jejímu sledování jsou však zapotřebí velmi dobré pozorovací podmínky.

**Pavel Svozil,
Hvězdárna Vsetín**